

Ατομική ευθύνη και πανδημία στον θαυμαστό κόσμο των ΜΜΕ

του Μηνά Μπλάνα

Σημείωση: Το παρόν άρθρο σε καμία περίπτωση δεν έχει σκοπό να αμφισβητήσει τα μέτρα πρόληψης απέναντι στην διάδοση του ιού.

Ολόκληρη η παγκόσμια κοινότητα, αν μπορεί να χαρακτηριστεί έτσι, βρίσκεται σε επιφυλακή σχετικά με την διάδοση του κορωνοϊού. Τα κράτη αναγκάζονται να εξασφαλίσουν την ασφάλεια της κοινωνίας, πέρα από τα κέρδη, και να δημιουργήσουν με αυτό τον τρόπο μία νέα συνθήκη. Αναπόφευκτα, οδηγούμαστε σε νέες πειθαρχήσεις με αποκλεισμούς από κοινωνικές δραστηριότητες, κλείσιμο επιχειρήσεων κι όλα τα γνωστά μέτρα που έχουν παρθεί. Παράλληλα, όμως ξεγυμνώνει και το ίδιο το κράτος και την Ευρωπαϊκή Ένωση, τη νεοφιλελεύθερη λογική γενικότερα ως προς τις μεθοδεύσεις τους απέναντι στην δημόσια – δωρεάν Υγεία. Μία τέτοια συνθήκη, λοιπόν, οδηγεί σε μία περαιτέρω αμφισβήτηση των οικοδομημάτων αυτών αποδεικνύοντας την ανεπάρκεια τους. Γιατί το κράτος, πέρα από όλα τα άλλα, στηρίζεται και στην ανάγκη για προστασία που νιώθει η εκάστοτε κοινωνία και με τέτοιου είδους τεχνάσματα διατηρείται και δοξάζεται.

Ένα από τα σημαντικότερα, αν όχι το σημαντικότερο πόστο διασφάλισης της ακεραιότητας του κράτους και μιας κυβέρνησης διακατέχουν τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και ειδικότερα η τηλεόραση, η παρακολούθηση της οποίας παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον αυτές τις ημέρες. Όχι για την πολύ καλή ενημέρωση των έγκριτων δημοσιογράφων. Αλλά για να καμαρώσετε την ανυπαρξία οποιασδήποτε δεοντολογίας, τα ψέματα, τον μονόλογο των κυβερνητικών θέσεων, τα ξενοφοβικά ρεπορτάζ. Είναι τέτοιος ο διχασμός και τα δίπολα χωρίς καμία βάση όπου φανταστείτε πως και μόνο το να μιλάς για ανθρώπινα δικαιώματα, άθλιες συνθήκες εγκλεισμού προσφύγων/μεταναστών και θανάτους/βασανιστήρια στα σύνορα σε κάνει αυτόματα τσιράκι-υπάλληλο των ΜΚΟ με

συμφέροντα και υποστηρικτή του Ερντογάν και της πολιτικής του.

Ουσιαστικά, τα ΜΜΕ έχουν πάρει τον ρόλο του προωθητή του κάθε κυβερνητικού ιδεολογήματος. Δεν παράγουν καμία έρευνα και κανέναν αντίλογο, εκτός αν είναι υπέρ της κυβερνητικής πολιτικής. Μόνος στόχος να δυναμιτίζουν ακόμα περισσότερο το κλίμα μέσω “ρεπορτάζ” και να σπέρνουν πραγματικά τον τρόμο σε κάθε σπίτι, άλλοτε ξυπνώντας τα πιο άγρια-εθνικιστικά ένστικτα κι άλλοτε την καθυπόταξη στην κοινωνία.

Μέσα σ’ αυτά τα πλαίσια λειτουργούν και τώρα ακόμα και σε μία τόσο κρίσιμη περίοδο για την ζωή όλων. Προωθώντας συνεχώς το αφήγημα της ατομικής ευθύνης σε όλα τα δελτία ειδήσεων και στις ενημερωτικές εκπομπές. Σαφώς, είναι σημαντικό να τηρούνται όλα τα μέτρα προστασίας για την μη διάδοση του ιού. Δεν είναι αυτό το ζήτημα μας, αν και σύμφωνα με τα ΜΜΕ είναι ντροπή να είναι ανοιχτές καφετέριες αλλά όχι το να συνωστίζονται μέσα σε μία εκκλησία όλες οι ευπαθείς ομάδες με πλήρη ευθύνη της κυβέρνησης και της Εκκλησίας. Με την μονοπώληση όμως της συζήτησης μόνο σε αυτό παραλείπονται όλα τα κακώς κείμενα στον τομέα της Υγείας. **Καμία ερώτηση για τις ελλείψεις στα νοσοκομεία σε είδη πρώτης ανάγκης και προσωπικό, για τις συμπράξεις δημοσίου και ιδιωτικού τομέα που προπαγάνδιζαν μέχρι τώρα οι κυβερνητικοί εκπρόσωποι και την ατζέντα της κυβέρνησης πάνω στην δημόσια-δωρεάν Υγεία.** Κανένας λόγος για τον τρόπο διορισμού (τετράμηνη σύμβαση με μπλοκάκι) αυτών των έκτακτων προσλήψεων που ανακοινώθηκαν, την λήξη των συμβάσεων γιατρών σε ένα μήνα από τώρα. Όλα αυτά αφορούν και κοστίζουν ανθρώπινες ζωές, όχι χρήματα. Αλλά όταν διαμαρτύρονταν γι’ αυτά οι γιατροί και οι νοσοκομειακοί, έτρωγαν δακρυγόνα από τα ΜΑΤ στο Ζάππειο. Εν ολίγοις, όλο αυτό το σκηνικό από τα τηλεοπτικά παράθυρα με τύπους να μας λένε να πατάμε το κουμπί για το ασανσέρ με τον αγκώνα και να μην πιάνουμε όπως μας βγαίνει βάση ενστίκτου και αυθόρμητα το πρόσωπο μας, οδηγεί στην μετακύλιση των ευθυνών από την κυβέρνηση στην κοινωνία σε περίπτωση που υπάρξουν μεγάλες απώλειες.

Και μέσα σε όλα τα άλλα, εν μέσω εθνικιστικής έξαρσης και παροξυσμού, έλεγαν ότι η χώρα είναι θωρακισμένη από τον ιό. Ένας θωρακισμός που όμοιο του δεν έχει ξαναδεί η υφήλιος με απολύτως κανέναν έλεγχο μέχρι και τώρα στα αεροδρόμια, ειδικά σε πτήσεις από Ιταλία κι ένα ταξίδι στους Άγιους Τόπους που γέμισε την Ελλάδα με εκατοντάδες κρούσματα. Αντί να απομονωθούν από την πρώτη στιγμή τα άτομα που ήταν σ' αυτό, τους άφησαν να κυκλοφορούν στα καφενεία των χωριών τους και των πόλεων τους. Κατά τα άλλα, επιτυχία του κράτους και ετοιμότητα. Δεν τολμάμε και δεν θέλουμε καν να φανταστούμε τι θα γινόταν σε περίπτωση που ο ιός δεν ερχόταν από τα ανώτερες τάξεις της Ελλάδας αλλά από κάποιον/α μετανάστη/ρια. Για να δούμε κι εν τέλη πως δημιουργούνται οι λάθος εντυπώσεις και η ξενοφοβία.

Κι αν στην Ε.Ε προμηνύεται μεγάλη οικονομική ύφεση εξαιτίας του ιού και των πενιχρών μέτρων που λαμβάνονται γι' αυτόν από την ΕΚΤ, μένει ακόμα να δούμε τι θα γίνει σε χώρες όπως η Αγγλία και οι Η.Π.Α. Εκεί όπου χτυπά η καρδιά του νεοφιλελευθερισμού και της ιδιωτικής πρωτοβουλίας στον χώρο της Υγείας. Και τα σημάδια μέχρι τώρα είναι αρκετά δυσοίωνα για την ζωή του πληθυσμού. Ο Ντόναλντ Τραμπ και η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ έριξαν στην αγορά παραπάνω από ένα τρισεκατομμύριο δολάρια (θα έγραφα τα μηδενικά αλλά φοβάμαι μην τα χάσω), όχι για την δωρεάν περίθαλψη και βοήθεια στον τομέα της Υγείας ή για τις οικονομικές επιπτώσεις στην κοινωνία από τα μέτρα λόγω της πανδημίας αλλά για να ανακοπεί η κατάρρευση των χρηματοπιστωτικών αγορών. Αποτέλεσμα; Μετά από ούτε μία ώρα «ανάκαμψης» η κάθετη πτώση συνεχίστηκε. Από την άλλη, στο βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας παραμένουν μέχρι σήμερα σχεδόν όλα ανοιχτά κανονικά κι ενώ έχει παραπάνω από 1400 κρούσματα και 35 θανάτους, με τον Μπόρις Τζόνσον να μην λαμβάνει κανένα από τα μέτρα που έχει λάβει το μεγαλύτερο μέρος της Ευρώπης. Σύμφωνα με έρευνες παραπάνω από 50%-60% του πληθυσμού ενδέχεται να νοσήσει ενώ στο χειρότερο σενάριο θα φτάσει στο 80% με παραπάνω από μισό εκατομμύριο θανάτους, αφού το αντίστοιχο Εθνικό Σύστημα Υγείας (NHS) δεν θα αντέξει σε

καμία περίπτωση τον τόσο μεγάλο αριθμό ασθενών, έπειτα από μια δεκαετία σκληρής λιτότητας και τις απώλειες προσωπικού που μετρά λόγω του Brexit. Τα κράτη σε μία τόσο κρίσιμη περίοδο για την υγεία εν μέσω πανδημίας, υπολογίζουν περισσότερο την εθνική οικονομία και τα κέρδη παρά την ζωή των ίδιων των πολιτών με την λεγόμενη “ανοσία της αγέλης”. (Την ώρα που δημοσιεύονται αυτές οι γραμμές η Μεγάλη Βρετανία λαμβάνει επίσης μέτρα).

Μπροστά σε όλη αυτή την κατάσταση ένα από τα λίγα πράγματα που μπορούμε να κάνουμε ως κοινωνία είναι η στήριξη, η κατανόηση και ο σεβασμός προς τους εργαζομένους τόσο στην Υγεία όσο και σε άλλους τομείς.

Να διεκδικήσουμε όσο μπορούμε σε μία κατάσταση καραντίνας όσα μας αναλογούν· δηλαδή τίποτα παραπάνω από δημόσια-δωρεάν Υγεία για όλους/ες-στελέχωση των νοσοκομείων και μέτρα για την αξιοπρεπή ζωή των εργαζομένων πέρα από τις ορέξεις των αφεντικών. Όλες αυτές τις ημέρες η σκέψη και η αγωνία μας βρίσκεται στους αποκλεισμένους και έγκλειστους είτε στις φυλακές είτε στα κέντρα κράτησης-στρατόπεδα συγκέντρωσης όπου στοιβάζονται σε άθλιες συνθήκες και χωρίς ιατροφαρμακευτική περίθαλψη στις περισσότερες περιπτώσεις. Γιατί εκεί караδοκούν οι περισσότεροι θάνατοι ανθρώπων και οι εύκολες κατηγορίες για την κατάσταση. Εμείς το μόνο που οφείλουμε είναι να παραμείνουμε άνθρωποι και να μην επικρατήσει κοινωνικός κανιβαλισμός αλλά η αλληλεγγύη. Ήδη στην Ιταλία ξεπήδησαν πρωτοβουλίες όπου κοινωνικά κέντρα και αντιρατσιστικές ομάδες μέσω μίας ψηφιακής πλατφόρμας και στόμα με στόμα, προσπαθούν να βοηθήσουν στα ψώνια τις ευάλωτες ομάδες που παραμένουν κλεισμένες στο σπίτι τους. Γιατί αυτός που χρειάζεται την βοήθεια και την κατανόηση σου μπορεί να είναι ο ίδιος ο γείτονας σου.

Οι δυο πραγματικότητες

του Κώστα Κωστάκου (oldboy)

Αντί να ξεκινήσω με σκέψεις τωρινές, με σκέψεις που έχουν απόσταση έντεκα χρόνων από τότε, αντιγράφω κάτι που είχα γράψει στο μπλογκ μου στο τέλος του Δεκέμβρη του 2008, αναφορικά με την αλλαγή την οποία σηματοδότησε κατά τη γνώμη μου ο Δεκέμβρης, σε επίπεδο εκπομπής και πρόσληψης του δημόσιου λόγου: «... έληξε οριστικά και αμετάκλητα η δυνατότητα διατήρησης του μονοπωλίου του λόγου στις κοινότητες των παραδοσιακών ΜΜΕ, η δυνατότητα δηλαδή περιχαράκωσης του λόγου και του αντιλόγου μόνο μεταξύ μερικών δεκάδων προνομιακών συνομιλητών, που μιλούν έμπλεοι επώνυμου κύρους από καθέδρας, ενώ στους αναγνώστες της εφημερίδας παραχωρείται μισή σελίδα όπου φιλοξενούνται οι σύντομες επιστολές του πόπολου».

Πριν τα σόσιαλ μίντια υπήρχε ένα βάθρο, μια μονομερής σχέση πομπού-δέκτη, μια μονομερής σχέση ομιλητή-ακροατή. Ο δημόσιος λόγος ήταν ένα θεατρικό που ανέβαινε στη σκηνή, όπου εσένα σου αναλογούσε να το παρακολουθήσεις σιωπηλός. Είτε η παράσταση σου άρεσε και την χειροκροτούσες, είτε, αν δεν σου άρεσε, μπορεί να συζητάγες μετά ιδιωτικά το τι σε χάλασε. Στις τηλεοράσεις, στα ραδιόφωνα και στις εφημερίδες μιλούσαν, έγραφαν, ανέλυαν και εξηγούσαν ποια είναι η πραγματικότητα και από τι συστατικά αποτελείται, οι λίγοι στους πολλούς. Για να βρεις βήμα, έπρεπε να είσαι αρεστός ή εν πάση περιπτώσει οι απόψεις σου να μην ξεπερνούν ένα όριο ανοχής. Και σε κάθε περίπτωση, ακόμη κι αν το έβρισκες, η φωνή σου πνιγόταν μέσα στο γενικότερο πλαίσιο.

Και αν μέχρι τον Δεκέμβρη του 2008 δεν είχε χρειαστεί να αναδειχθεί τόσο πολύ η διάκριση και η διαφορά, αν μέχρι τον Δεκέμβρη ο λόγος των μπλογκς στεκόταν κριτικά απέναντι σε

εκφάνσεις της λειτουργίας των ΜΜΕ, αλλά ως εκεί, με τον Δεκέμβρη αναδείχθηκε ένα νέο φαινόμενο: πλέον συνέβαινε στη χώρα κάτι που παρουσιαζόταν με διαμετρικά αντίθετο τρόπο από τα ΜΜΕ και από τα σόσιαλ μίντια. Ο Δεκέμβρης των τηλεοράσεων δεν ήταν ο ίδιος Δεκέμβρης με τον Δεκέμβρη των μπλογκς. Ίδια χώρα, ίδιος μήνας, ίδιος χώρος, ίδιος χρόνος, τελείως διαφορετικοί χωρόχρονι.

Στον Δεκέμβρη των ΜΜΕ δεν καταγγέλλθηκαν μόνο οι βανδαλισμοί, που κράτησαν άλλωστε ελάχιστες μέρες (κι ας μην μπούμε εδώ καθόλου στη συζήτηση πόσο απονεκρωμένη θα ήταν μια κοινωνία, όπου όργανο της δημοκρατικής πολιτείας δολοφονεί δεκαπεντάχρονο και αμέσως μετά επικρατεί ηρεμία, τάξη και ασφάλεια), ενόχλησαν και όλα τα άλλα που διήρκεσαν ολόκληρο τον υπόλοιπο μήνα. Από την παρέμβαση στο δελτίο ειδήσεων της ΕΡΤ, ως τις αναγνώσεις σύντομων κειμένων σε μερικές θεατρικές παραστάσεις, ενόχλησε κυρίως το κλίμα και η ατμόσφαιρα που επικρατούσε, μια ατμόσφαιρα έντονης αμφισβήτησης, αναζήτησης, άρνησης, φτυσίματος στην μούρη της θεσμικής υποκρισίας, του τρόπου που λειτουργούν τα πράγματα. Όλα προξένησαν την ίδια ιερή αγανάκτηση των ΜΜΕ, όλα αντιμετωπίστηκαν ως κινήσεις βαθιά αντιδημοκρατικές, ως κινήσεις που έβλαπταν τις «αρχές της κοινής μας ζωής» όπως χαρακτηριστικά αναφερόταν σε ένα κείμενο που υπέγραψαν οι Απόστολος Δοξιάδης, Τάκης Θεοδωρόπουλος και Πέτρος Μάρκαρης.

Ενάμιση χρόνο πριν είχε γίνει συγκέντρωση με το πιο απολιτίκ περιεχόμενο που μπορεί να υπάρχει, με το πόσο κακό πράγμα είναι οι φωτιές ας πούμε, αλλά το κύριο πολιτικό χαρακτηριστικό της ήταν ότι γινόταν με κάλεσμα από τα σόσιαλ μίντια, από τα κάτω, χωρίς καπελώματα και αντιπροσωπεύσεις. Όπως τελικά και ένα βασικότατο πολιτικό χαρακτηριστικό του Δεκέμβρη ήταν αυτό: ότι δεν απέκτησε ποτέ επίσημη εκπροσώπηση, έναν θεσμικό φορέα, αντιπροσώπους και αντιπροσωπευόμενους, αλλά παρέμεινε εκτός αναθέσεων και εκτός καθησυχαστικών για το σύστημα οριοθετήσεων.

Ενάμιση χρόνο μετά η χώρα θα έμπαινε στα μνημόνια και μαζί με

αυτά σε μια δεκαετία τεράστιας οικονομικής κρίσης. Τα ίδια ΜΜΕ και οι ίδιοι άνθρωποι που άρχισαν τότε να διατείνονται ότι η κρίση είναι πρωτίστως κρίση αξιών, μόνο και μόνο για να αθώσουν τις πολιτικές των μνημονίων και να μας ωθήσουν στην εσωτερίκευση της δίκαιης τιμωρίας, τον Δεκέμβρη του 2008 αναρωτιούνταν απορημένα και απορημένοι μα τι συνέβη, μα τι έχετε πάθει, τι σας φταίει, γιατί διαμαρτύρεστε;

Η διαφορά οπτικής είναι όχι απλά θεμιτή, αλλά και απαραίτητη σε μια δημοκρατία. Η διαφορά ορατότητας όμως όχι. Τα ΜΜΕ δεν πρόβαλαν απλά έναν ιδεολογικά μονοδιάστατο λόγο, την ίδια ώρα καθιστούσαν αόρατα και απέκρυβαν γεγονότα που δεν εξυπηρετούσαν τις επιδιώξεις του λόγου τους. Στα μπλογκς προβάλλονταν φωτογραφίες και βίντεο από αστυνομική βία, στον Δεκέμβρη των τηλεοράσεων αυτά δεν συνέβησαν ποτέ. Στη δεκαετία των μνημονίων που ακολούθησε, το μάθημα του Δεκέμβρη είχε εμπεδωθεί: δεν υπάρχουν απλά διαφορετικές οπτικές, υπάρχουν διαφορετικές πραγματικότητες. Τα ΜΜΕ δεν σπεκουλάρουν απλά πάνω στην πραγματικότητα, αλλά πριν σπεκουλάρουν, την διαμορφώνουν όσο μπορούν στα μέτρα τους.

Δεκέμβρης: Η εξέγερση που άλλαξε τα media

του Άρη Χατζηστεφάνου

«Θα μας απαγάγουν», εκμυστηρεύόταν με τρόμο ο εκδότης μιας μεγάλης αθηναϊκής εφημερίδας σε διευθυντικά στελέχη της επιχείρησής του, καθώς οι φλόγες του Δεκέμβρη του 2008 φώτιζαν την Αθήνα και άλλες μεγάλες πόλεις της Ελλάδας. «Δεν ήταν σχήμα λόγου, το πίστευε», μου έλεγαν τότε γνωστοί δημοσιογράφοι, που είχαν σχεδόν καθημερινή επαφή μαζί του.

Ένας αστός που φοβάται όχι απλώς για την επιβίωση της κυβέρνησης που βρίσκεται στην εξουσία και εκπροσωπεί τα συμφέροντά του, αλλά για την ίδια του τη ζωή, είναι ένα φαινόμενο που συναντάται σπάνια στην ιστορία του καπιταλισμού. Και αυτός ο φόβος, όσο αβάσιμος και αν ήταν, θα άλλαζε για πάντα την πορεία των ελληνικών ΜΜΕ, βάζοντας οριστικά τέλος σε αυτό που θα μπορούσαμε να χαρακτηρίσουμε σαν ενημέρωση στα χρόνια της μεταπολίτευσης.

Ο φόβος δεν αφορούσε την ίδια τη δράση των εξεγερμένων, η οποία στο κάτω-κάτω θα μπορούσε να ελεγχθεί έστω και με μεγάλο κόστος από το στρατό (όπως φέρεται να πρότεινε η Ντόρα Μπακογιάννη και όπως δήλωσε δημοσίως ο Στέφανος Μάνος). Σχετιζόταν με το γεγονός ότι μεγάλα τμήματα του πληθυσμού δεν ήταν έτοιμα να καταδικάσουν την εξέγερση, όπως θα περίμενε κανείς από τον μικροαστικό κορμό μιας κοινωνίας που συνηθίζει να τρέφεται με νόμο και τάξη. Και μόνο το γεγονός ότι ακραία συντηρητικοί δημοσιογράφοι και σχολιαστές του ΣΚΑΙ αναγκάζονταν να κάνουν διάκριση ανάμεσα στην καταστροφή μικρών καταστημάτων και στο σπάσιμο τραπεζών (σαν να αναγνώριζαν εμμέσως ότι υπάρχει μια λογική πίσω από την καταστροφή μιας τράπεζας) αντικατόπτριζε το κλίμα που επικρατούσε σε σημαντικά τμήματα της κοινωνίας.

Αυτό το γεγονός όμως έφερνε τους ιδιοκτήτες των ΜΜΕ αντιμέτωπους με μια κατάσταση που δεν είχαν αντιμετωπίσει μετά την πτώση της δικτατορίας. Πώς προωθείς στο σύνολο του πληθυσμού θέσεις και απόψεις με τις οποίες διαφωνεί μεγάλο τμήμα του ακροατηρίου σου, χωρίς να χάσεις σημαντικά ποσοστά αναγνωσιμότητας, ακροαματικότητας ή τηλεθέασης; Πριν από το Δεκέμβρη και την οικονομική κρίση που ακολούθησε, η απάντηση ήταν απλή: φροντίζεις το μήνυμά σου να κυριαρχεί στις σελίδες των εφημερίδων και τους δέκτες των τηλεοράσεων αλλά αφήνεις αρκετές εναλλακτικές φωνές (αυτό που συνήθως αποκαλούσαμε «αριστερά άλλοθι») να εκφράζουν την αντίθετη άποψη. Με αυτό τον τρόπο τα ΜΜΕ εξυπηρετούσαν το διττό ρόλο ενός δημοσιογραφικού οργανισμού στον καπιταλισμό: από τη μία είναι

φορείς και μεγάφωνα της κυρίαρχης ιδεολογίας αλλά παράλληλα μπορούν να είναι και κερδοφόρες επιχειρήσεις ικανοποιώντας διαφορετικά ακροατήρια.

Παρεμπιπτόντως η μοναδική στιγμή στην μέχρι τότε δημοσιογραφική μου καριέρα, που είχα δει να παραβιάζεται αυτό το μοντέλο ήταν το «μιντιακό πραξικόπημα» που πραγματοποιήθηκε μετά την παράδοση από του Αμπντουλάχ Οτζαλάν στην Τουρκία, όταν το σύνολο των ΜΜΕ έλαβε εντολή να στηρίξει άνευ όρων την κυβέρνηση Σημίτη.

Ο Δεκέμβρης όμως και τα γεγονότα που ακολούθησαν απαιτούσε ένα μιντιακό πραξικόπημα διάρκειας και μάλιστα με ποιοτικά διαφορετικά χαρακτηριστικά. Απαιτούσε να κρύψεις πληροφορίες και φωτογραφίες, όπως έκανε ο Ελεύθερος Τύπος με τις φωτογραφίες του Τσιρώνη και τους οπλοφόρους ΜΑΤατζήδες. Απαιτούσε να εφεύρεις ψεύτικα αρχαία ρητά, όπως έκανε... πάλι ο Ελεύθερος Τύπος με την υποτιθέμενη ρήση του Ισοκράτη για τη δημοκρατία. Δημοσιογράφοι έπρεπε να λένε ψέματα ότι κήκε η Εθνική Βιβλιοθήκη (Τα Νέα) και διευθυντές καναλιών να προβλέπουν ένα νέο κύμα ένοπλων τρομοκρατικών οργανώσεων (ΣΚΑΙ).

Αυτό το μιντιακό πείραμα αποτέλεσε και την καλύτερη προετοιμασία των μεγάλων εκδοτικών και τηλεοπτικών ομίλων για το πογκρόμ προπαγάνδας που θα ξεκινούσαν λίγα χρόνια αργότερα με την επιβολή των μνημονίων. Τη στιγμή που ο κόσμος αφουγκραζόταν, έστω και ασυνείδητα, τη μεγάλη κρίση που ερχόταν (με τον ίδιο τρόπο που κάθε μεγάλη εξέγερση προηγείται και προβλέπει μια μεγάλη κρίση) οι ιδιοκτήτες των ΜΜΕ ετοιμάζονταν απόλυτα συνειδητά να αντιμετωπίσουν την οργή του κόσμου.

Προφανώς ο μηχανισμός των ΜΜΕ δεν ήταν έτοιμος για μια τέτοια αλλαγή. Μεγάλες εφημερίδες, όπως πχ αυτές του συγκροτήματος Λαμπράκη, δεν τολμούσαν μέχρι τότε να διασπείρουν ψευδείς ειδήσεις ή να τυπώνουν πρωτοσέλιδα που θύμιζαν

προπαγανδιστικές αφίσες του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου. Εφεδρείες παλιών δημοσιογράφων αλλά και νέοι συντάκτες που έκαναν τα πρώτα τους βήματα στο προηγούμενο σκηνικό, κρατούσαν ισχυρές αντιστάσεις. Ο Ρούσος Βρανάς μπορούσε να γράφει στα Νέα ότι η πραγματική βία δεν είναι αυτή των εξεγερμένων αλλά της αστυνομίας, της δικαιοσύνης, των τραπεζών και της κατάστασης έκτακτης ανάγκης. Ο θύμιος Καλαμούκης μπορούσε να απαντά ζωντανά στον αέρα στα υστερικά επιχειρήματα του Άρη Πορτοσάλτε για τα επεισόδια στο κέντρο της Αθήνας. Τέτοιου είδους θύλακες ανεξάρτητης ενημέρωσης έπρεπε να σιγήσουν πάση θυσία, ακόμη και αν το κόστος ήταν τεράστια ποσά σε κυκλοφορία και έσοδα από διαφημίσεις. Δημοσιογράφοι έπρεπε να φιμωθούν με την απειλή της απόλυσης και άλλοι να απομακρυνθούν άμεσα. Η διαδικασία αυτής της αλλαγής διήρκεσε περίπου τρία χρόνια και ολοκληρώθηκε με την επιβολή του πρώτου μνημονίου, όταν η οικονομική κρίση προσέφερε και το απαραίτητο άλλοθι για τις μαζικές απολύσεις δημοσιογράφων.

Όσο όμως τα κυρίαρχα μέσα δημιουργούσαν ένα μονοπλόκ ενημέρωσης, τόσο η πρωτοκαθεδρία τους αμφισβητούνταν από νέες μορφές ενημέρωσης που εμφανίζονταν για πρώτη φορά στο διαδίκτυο. Η κάλυψη των γεγονότων το βράδυ της δολοφονίας από το Athens Indymedia αποτέλεσε αυτό που θα λέγαμε αλλαγή παραδείγματος στον τρόπο διάχυσης και ελέγχου πληροφοριών. Ένα μέσο, που από τη φύση του αρνείται την υποτιθέμενη «αντικειμενικότητα» της αστικής ενημέρωσης, κατάφερνε να προσφέρει πιο ακριβείς και καλύτερα διασταυρωμένες πληροφορίες. Το μονοπώλιο στη ροή πληροφοριών αμφισβητούνταν ριζικά, γεγονός που έπαιξε καθοριστικό ρόλο και στον τρόπο ενημέρωσης των πολιτών στην κρίσιμη δεκαετία των μνημονίων που ακολούθησε.

Το μαύρο σκηνικό που άρχιζαν να δημιουργούν τα κυρίαρχα μέσα ενημέρωσης γεννούσε αυτομάτως το δικά του αντισώματα.